

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (+370 5) 266 4201, faks. (+370 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia svarstyti:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 15 d. nutarimo Nr. 997 „Dėl Žalos atlyginimo nukentėjusiesiems dėl sveikatos sužalojimo ar susirgimo profesine liga, kai ši prievolė pereina valstybei, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas Nr. 1), kuriuo siūloma keisti keičiamu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintą Žalos atlyginimo nukentėjusiesiems dėl sveikatos sužalojimo ar susirgimo profesine liga, kai ši prievolė pereina valstybei, tvarkos aprašą (toliau – Aprašas);

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 22 d. nutarimo Nr. 309 „Dėl Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas Nr. 2, toliau kartu – Projektai), kuriuo siūloma keisti keičiamu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintus Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatus (toliau – Nuostatai).

Toliau dėstomoje lentelėje pateikta informacija apie Projektais teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektais sprendžiamos problemos ir jų priežastys

Projektas Nr. 1

Pagal šiuo metu Apraše nustatytą tvarką, dokumentai žalos atlyginimui gauti teikiami žalos atlyginimo gavėjo gyvenamosios vietos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniams skyriams (toliau – teritoriniai skyriai). Vadovaujantis Aprašo 2 punktu, prievolę apskaičiuoti ir mokėti žalos atlyginimą vykdo žalos atlyginimo gavėjo gyvenamosios vietos teritoriniai skyriai.

2025 m. žalos atlyginimo gavėjų yra apie 3 000. Naujų žalos atlyginimo išmokų nepaskiriama daug, t. y. iki 10 per metus.

Nustatytos galiojančio teisinio reguliavimo praktinės problemos:

1. Jeigu žalos atlyginimo gavėjas persikelia gyventi į kitą miestą ar rajoną, žalos atlyginimą mokėjęs teritorinis skyrius šio žalos atlyginimo gavėjo bylą pagal priklausomybę turi persiųsti kitam žalos atlyginimo gavėjo naujos gyvenamosios vietos teritoriniam skyriui. Pasitaiko atvejų, kai žalos atlyginimo gavėjas neinformuoja teritorinio skyriaus apie gyvenamosios vietos pakeitimą. Taip sukurama papildoma administracinė našta teritoriniams skyriams ir apsunkinamas darbo krūvio ir lėšų, reikalingų žalos atlyginimui mokėti, planavimas bei administravimas.

2. Žalos atlyginimo gavėjo deklaruota ir faktinė gyvenamoji vieta dažnai nesutampa. Dažniausiai asmeniui jo pageidavimu žalos atlyginimas pervedamas į jo asmeninę sąskaitą, dėl to reikalavimas, kad žalos atlyginimą mokėtų žalos atlyginimo gavėjo gyvenamosios vietos teritorinis skyrius, netikslingas, nes mokėjimo funkciją gali atlikti bet kuris teritorinis skyrius, taip užtikrindamas

didesnį teritorinių skyrių teikiamų paslaugų prieinamumą bei tolygesnį jų darbo krūvio paskirstymą.

Projektas Nr. 2

Pagal šiuo metu Nuostatuose nustatytą reguliavimą, asmenys prašymus skirti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokas teikia teritoriniam skyriui, kuriame vykdoma draudėjo apskaita, o išmokas dėl profesinės ligos – teritoriniam skyriui pagal asmens gyvenamąją vietą, deklaruotą Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka. Paskirtos išmokos gali būti išmokamos tik jas pervedant į asmens sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje.

2025 m. yra apie 16 000 nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų gavėjų. Kasmet pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą paskiriama daugiau kaip 8 200 naujų išmokų, iš jų: daugiau kaip 200 – vienkartinių ir periodinių kompensacijų bei išmokų apdraustojo mirties atveju, daugiau kaip 8 000 – ligos išmokų dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos.

Nustatytos galiojančio teisinio reguliavimo praktinės problemos:

1. Dėl asmenų mobilumo, kai asmenys persikelia gyventi iš vienos gyvenamosios vietos į kitą ir jų deklaruota gyvenamoji vieta nebūtinai sutampa su faktine asmens gyvenamąją vietą, ir dėl vis didėjančio visuomenės kompiuterinio raštingumo, kai vis daugiau asmenų prašymus teikia elektroninių ryšių priemonėmis, reikalavimas prašymą pateikti konkrečiam teritoriniam skyriui neatitinka gero viešojo administravimo principų, nes sukelia perteklinę naštą tiek asmenims, tiek teritorinių skyrių darbuotojams, kurie turi persiųsti gautus dokumentus kompetentingam teritoriniam skyriui.

2. Išmokos, paskirtos pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą, pervedamos tik į asmenines sąskaitas kredito ar mokėjimo įstaigoje. Šios išmokos mokamos asmenims su negalia. Dažniausiai dėl jų negalios, kredito ir mokėjimo įstaigų tinklo sumažėjimo regionuose jiems kyla iššūkių pasinaudoti jiems išmokėtomis išmokomis.

Pažymėtina, kad asmenys, gaunantys pensinio pobūdžio išmokas (visų rūšių socialinio draudimo pensijas), gali pasirinkti patogesnę išmokų pristatymo būdą, t. y. pristatymą pagal gyvenamąją vietą Lietuvoje laikantis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) direktoriaus nustatytos tvarkos.

2. Projektai siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomi problemų sprendimai)

1. Projektai siūloma nustatyti lankstesnį kreipimosi dėl žalos atlyginimo, taip pat dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų mokėjimo teisinį reguliavimą, atsisakant pridėtinės vertės nesukuriančių reikalavimų prašymą teikti tik teritoriniam skyriui pagal žalos atlyginimo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų gavėjo gyvenamąją vietą bei pagal dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų gavėjo draudėjo registracijos vietą.

2. Projektu Nr. 1 taip pat siūloma atsisakyti nuostatos, kad žalos atlyginimą moka žalos atlyginimo gavėjo gyvenamosios vietos teritorinis skyrius.

3. Projektu Nr. 2 siūloma sudaryti galimybę pasirinkti, koku būdu bus išmokamos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokos, t. y. sudaryta galimybė gauti šias išmokas ne tik į sąskaitas, bet ir jas atnešant į namus pagal išmokos gavėjo nuolatinės gyvenamosios vietos adresą Lietuvoje. Išmokų mokėjimo būdą asmenys nurodytų prašyme skirti išmoką.

Siūloma, kad, išmokos gavėjui pasirinkus mokėjimo būdą ją pristatant, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokos būtų pristatomos į šių išmokų gavėjų nuolatinę arba faktinę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikos teritorijoje Fondo valdybos direktoriaus nustatyta tvarka, t. y. būtų taikomas išmokų pristatymo į namus ribojimas teritoriniu aspektu – išmokos į namus nebūtų pristatomos užsienyje gyvenantiems išmokų gavėjams, o techninius su išmokų pristatymu susijusius dalykus (pvz., pristatymo į namus terminus) nustatytų išmokas mokančio subjekto vadovas. Toks reguliavimas užtikrintų subsidiarumo principo įgyvendinimą.

Pritarus teikiamam pasiūlymui, būtų tikslinamas Nepensinių išmokų mokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2012 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. V-37 „Dėl Nepensinių išmokų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad įgaliojimas tvirtinti atitinkamų išmokų pristatymo tvarką Fondo valdybos direktoriui nustatytas Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 128 „Dėl Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“, 33 punkte.

4. Įvertinant tai, jog Fondo valdybai bei teritoriniams skyriams reikės pasirengti įgyvendinti siūlomus pakeitimus, siūloma, kad priimti nutarimai įsigaliotų 2025 m. rugsėjo 1 d.

5. Siekiant užtikrinti sklandų Projektu Nr. 1 teikiamų pasiūlymų įgyvendinimą, jo 2.2 papunktyje siūloma nustatyti priimto nutarimo taikymą apibrėžiančias, išmokų gavėjams palankesnes jų pateiktų prašymų nagrinėjimo nuostatas, kurios užtikrintų greitesnį jų išnagrinėjimą, nes jiems nebūtų taikoma iki priimto nutarimo galiojusi pareiga pateikti prašymą teritoriniam skyriui pagal jų gyvenamąją vietą.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas

Nenurodoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento¹ 21.2 papunkčiu, nes Projektuose atliekami redakciniai ir teisės technikos pakeitimai, kurie iš esmės nekeičia tiek Apraše nustatyto galiojančio žalos atlyginimo skyrimo ir mokėjimo mechanizmo, tiek Nuostatuose nustatyto nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų skyrimo bei mokėjimo mechanizmo.

4. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

Fondo valdybos preliminariais skaičiavimais, Projekto Nr. 2 pasiūlymui (išmokų pristatymo asmenims į namus išlaidoms padengti) įgyvendinti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto reikės skirti papildomų lėšų: 2026 m. – 97,5 tūkst. Eur, 2027 m. – 100,7 tūkst. Eur, 2028 m. – 104,1 tūkst. Eur. Skaičiavimai atlikti darant prielaidą, kad tokia pati išmokų gavėjų kaip ir socialinio draudimo pensijų gavėjų, dalis, t. y. apie 13,5 proc., pasirinktų galimybę gauti šias išmokas į namus.

Kitų Lietuvos Respublikos valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų Projektams įgyvendinti nereikės. Sutaupyti lėšų neplanuojama.

5. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

1. Teritorinių skyrių darbuotojų darbo krūvis bus tolygesnis, nes bus galima efektyviau organizuoti teritorinių skyrių darbą – prašymus priimti, apskaičiuoti ir mokėti žalos atlyginimą bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokas galės bet kuris teritorinis skyrius.

2. Naudą patirs galutiniai žalos atlyginimo bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų gavėjai, nes:

2.1. jiems nebus prievolės teikti prašymą tik pagal jų gyvenamąją vietą, todėl, pakeitę gyvenamąją vietą, tiek žalos atlyginimą, tiek nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokas jie galės gauti patogiu adresu (taip pat kaip ir socialinio draudimo pensijas);

2.2. jiems bus sudaryta galimybė nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokas gauti patogiu adresu pagal gyvenamąją vietą.

6. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas

Nenurodoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento² 21.2 papunkčiu, nes Projektais atliekami redakciniai ir teisės technikos pakeitimai.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos³ nuostatų įgyvendinimas
☒ Projektais neįgyvendinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos.
8. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas
☒ Projektais neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.
9. Notifikavimas⁴ Europos Komisijai
☒ Projektai nenotifikuotini Europos Komisijai.
10. Pranešimas⁵ Europos Komisijai dėl paslaugų teikimo laisvės
Pranešimas dėl Projektų Europos Komisijai nėra teiktinas.
11. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas
Neatliekamas vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos ⁶ 4 punktu, nes Projektais teikiami redakciniai ir teisės technikos pakeitimai
12. Teisės aktai, kuriuos reikės priimti, pakeisti arba pripažinti netekusiais galios
☒ Pritarus Projektu Nr. 1 teikiama pasiūlymams, kitų teisės aktų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.
☒ Pritarus Projektu Nr. 2 teikiamam pasiūlymui, iki 2025 m. rugpjūčio 31 d. Fondo valdyba turės parengti ir Fondo direktorius pakeisti Nepensinių išmokų mokėjimo tvarkos aprašą, patvirtintą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2012 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. V-37 „Dėl Nepensinių išmokų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
13. Informacija apie sąvokų ir jas apibrėžiančių terminų įvertinimą Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka
☒ Projektais nekeičiamos galiojančios sąvokos ir (ar) jų apibrėžtys ir nesiūloma apibrėžti naujų.
14. Informacija apie Projektų svarstymą Lietuvos Respublikos Vyriausybėje
Projektai apsvarstyti 2025 m. liepos 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime.
15. Informacija apie pastabų ir pasiūlymų, gautų po svarstymo Lietuvos Respublikos Vyriausybėje, įvertinimą
Dėl Projekto Nr. 1 pastabų ir pasiūlymų Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė ir Socialinės politikos grupė neturėjo.
Dėl Projekto Nr. 2 Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupė pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Projektas Nr. 2 patikslintas įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. liepos 17 d. išvadoje Nr. NV-1641 pateiktą pasiūlymą – Nuostatų preambulė papildyta nuoroda į Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalį, kad Projektu Nr. 2 teikiamas pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei įgalioti Fondo valdybos direktorių nustatyti Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme nustatytų išmokų pristatymo į jų gavėjų nuolatinę arba faktinę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikos teritorijoje tvarką turėtų įstatymo lygmens teisinį pagrindą. Patikslintas Projektas Nr. 2 darbo tvarka suderintas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės specialistais.

įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“.

³ Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

⁴ Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

⁵ Pagal Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo ir Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“, reikalavimus.

⁶ Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

16. Projektų iniciatorius
Ministerija.
17. Projektų rengėjas
Ministerijos Socialinio draudimo grupės patarėja Ona Stravinskaitė, tel. +370 658 61 398, el. p. ona.stravinskaite@socmin.lt
18. Kita, Ministerijos nuomone, reikalinga informacija
Nėra.

PRIDEDAMA:

1. Projektai, 4 lapai.
2. Projektų lyginamieji variantai, 4 lapai.

Sveikatos apsaugos ministrė,
pavadojanti socialinės apsaugos ir darbo ministrą

Marija Jakubauskienė